

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Perukarz

(514104)

Fryzjerzy

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Perukarz (514104)

Fryzjerzy

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Perukarz (514104)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [489]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie klientów do realizacji usługi perukarskiej.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie usługi perukarskiej zgodnie z potrzebami klientów	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	13
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Perukarz 514104

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Charakteryzator fryzur.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5141 Hairdressers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Robert Będziński – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Marzena Blokus – Zakład Perukarski-Fryzjerstwo Marzena Blokus, Wejherowo.
- Magdalena Różalska – Usługi fryzjersko-perukarskie Magdalena Różalska, Gdynia.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Sebastian Bieszke – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Wojciech Gostomski – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Joanna Gralak-Merchel – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Ewa Jasińska – Zespół Szkół Skórzano – Odzieżowych, Stylizacji i Usług w Radomiu, Radom.
- Anna Żuk – ATELIER Salon Fryzjersko-Kosmetyczny Teresa Osuch, Gdynia.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Janusz Figurski – Ekspert niezależny, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Katowice.
- Katarzyna Plichta – Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Gdyni, Gdynia.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Perukarz zajmuje się tworzeniem i uzupełnianiem wyrobów perukarskich oraz doradzaniem klientom w zakresie doboru koloru i typu peruk⁸, półperuk¹⁰, sztucznych zarostów, tresek¹¹, dopinek² oraz pasm⁷.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Perukarz wykonuje pracę polegającą na projektowaniu peruk, półperuk, sztucznych zarostów, tresek, dopinek i pasm zgodnie z potrzebami klientów, a następnie na ich przygotowaniu. Do tworzenia wyrobów perukarskich pozyskuje włosy, które poddaje różnym zabiegom pielęgnacyjnym. Przygotowane peruki i inne wyroby perukarskie mocuje na głowie klienta oraz zajmuje się ich uzupełnieniem i naprawami.

Sposoby wykonywania pracy

Perukarz wykonuje pracę polegającą na:

- pozyskiwaniu włosów naturalnych lub sztucznych do wyrobów perukarskich,
- wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych naturalnych włosów,
- doradzaniu i konsultowaniu z klientami koloru i typu peruk, półperuk, zarostów, tresek, dopinek, pasm itd.,
- projektowaniu peruki, półperuki, zarostu, treski, dopinki itp. w zależności od potrzeb klientów,
- wykonywaniu wyrobów perukarskich przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi, materiałów i technik zgodnie z ustaleniami z klientem i przygotowanym projektem,
- nakładaniu, mocowaniu wyrobów perukarskich do głowy klientów,
- naprawianiu i uzupełnianiu powierzonych przez klientów wyrobów perukarskich,
- myciu, czyszczeniu i oraz konserwowaniu używanego sprzętu,
- obliczaniu i przyjmowaniu należności za wykonanie usługi,
- śledzeniu trendów oraz nowych technik perukarskich.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca w zawodzie **perukarz** wykonywana jest w tzw. pracowniach perukarskich. Są to przeważnie niewielkie lokale usługowe znajdujące się w budynkach, jak również pomieszczenia znajdujące się w teatrach czy studiach filmowych.

Pomieszczenia, gdzie wykonywana jest praca, posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne, są ogrzewane, ale rzadko posiadają instalacje klimatyzacyjne lub wentylacyjne. Pracownie perukarskie,

znajdujące się w teatrach czy studiach filmowych mogą być pozbawione okien, dlatego jest w nich intensywne, sztuczne oświetlenie, co powoduje lekko podwyższoną temperaturę otoczenia.

Praca wykonywana jest najczęściej w pozycji siedzącej lub stojącej w zależności od realizowanych zadań.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Perukarz w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- stanowisko pracy składające się z: lustra, fotela, konsoli (lub półki na przybory),
- przyrządy perukarskie, w tym: szydła perukarskie, czesadła¹, szczotki, kartacze⁴, pletniaki⁹, kołowrotki⁵, grzebienie, nożyczki, suszarki, lokówki, żelazka perukarskie¹³, główki perukarskie³,
- komputer z dostępem do internetu i drukarką,
- kasę fiskalną,
- terminal płatniczy,
- telefon.

Organizacja pracy

Perukarz pracuje w systemie jednozmianowym, przez 8 godzin dziennie, ale zdarzają się pracownie perukarskie, w których jest dwuzmianowy system pracy. Perukarz pracujący w pracowni perukarskiej czy w teatrze zatrudniony jest przeważnie na umowę o pracę.

Praca wykonywana jest najczęściej indywidualnie, ale nadzorowana jest przez właściciela pracowni perukarskiej. Z uwagi na niewielkie rozmiary pracowni dominuje ustny sposób komunikowania się ze współpracownikami.

Perukarz w swojej pracy kontaktuje się z klientami, do których należą zarówno indywidualne osoby, jak również przedstawiciele salonów fryzjerskich, sklepów medycznych, Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) oraz fundacje. W przypadku dużych klientów instytucjonalnych istnieje czasami potrzeba, poza kontaktami telefonicznymi, bezpośredniego spotkania, co wiąże się z koniecznością dojechania do siedziby klienta.

Jest to praca wymagająca indywidualnego podejścia do klienta i rozwiązywania jego problemów, ale samo tworzenie wyrobów perukarskich jest czynnością rutynową.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Podstawowymi zagrożeniami związanymi z wykonywaniem pracy w zawodzie **perukarz** są m.in.:

- czynniki fizyczne, jak:
 - uderzenie czy potknięcie się o elementy wyposażenia pracowni perukarskiej,
 - poślizgnięcie się na śliskiej podłodze (powierzchni) spowodowane wylaniem preparatów chemicznych stosowanych podczas wykonywania prac perukarskich,
- czynniki chemiczne: uczulające, drażniące, żrące oraz łatwopalne substancje i preparaty chemiczne stosowane do tworzenia wyrobów perukarskich,
- czynniki biologiczne: bakterie, wirusy i grzyby.

Do występujących w zawodzie chorób możemy zaliczyć m.in.:

- reakcje alergiczne, wywołane przez czynniki biologiczne i chemiczne stosowane w pracowni,
- nieżyty błon śluzowych nosa, gardła, krtani i tchawicy wywołane działaniem substancji o silnym działaniu drażniącym lub uczulającym,
- choroby zakaźne,
- choroby układu mięśniowo-kostno-szkieletowego (urazy oraz dolegliwości bólowe pleców, ramion, rąk, i kręgosłupa).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **perukarz** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu węchu,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- czucie dotykowe,
- powonienie,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- uzdolnienia artystyczne (twórcze),
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- zdolność motywowania siebie,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność utrzymywania pozytywnych relacji ze współpracownikami,
- dobra organizacja pracy własnej,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość do pracy w warunkach monotonnych,
- komunikatywność,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- serdeczność,
- rzetelność,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- wrażliwość estetyczna,
- wytrwałość i cierpliwość,
- wychodzenie z własną inicjatywą,
- wysoka kultura osobista,
- dążenie do osiągnięcia celów,

- zamięłowanie do ładu i porządku,
- zainteresowania artystyczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne, 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **perukarz** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia i sprawność fizyczna. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac lekkich/średnio ciężkich. W trakcie wykonywania pracy występują obciążenia umysłowe związane np. z analizowaniem i rozwiązywaniem bieżących problemów.

Do przeciwwskazań uniemożliwiających pracę w zawodzie perukarz można zaliczyć:

- poważne wady wzroku (daltonizm),
- zaburzenia układu kostno-stawowego,
- choroby zakaźne,
- alergię na chemikalia stosowane m.in. przy farbowaniu włosów,
- choroby psychiczne,
- alkoholizm i inne uzależnienia.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **perukarz** preferowane jest wykształcenie w zawodzie szkolnym (pokrewnym), np.:

- fryzjer, uzyskanie którego wymaga ukończenie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa),
- technik usług fryzjerskich, uzyskanie którego wymaga ukończenia technikum lub branżowej szkoły II stopnia (od 1 września 2020 r.),

lub ukończenie kształcenia w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym fryzjer.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **perukarz** nie jest wymagane posiadanie tytułów zawodowych, kwalifikacji i szczególnych uprawnień. Jednakże podjęcie pracy w tym zawodzie ułatwiają posiadanie:

- dyplomu potwierdzającego kwalifikacje pełne w zawodzie pokrewnym fryzjer lub technik usług fryzjerskich,
- świadectwa potwierdzającego kwalifikację: AU.21 Wykonywanie zabiegów fryzjerskich oraz AU.26 Projektowanie fryzur, wydawanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu,
- świadectwa czeladniczego i/lub dyplomu mistrzowskiego w zawodzie pokrewnym fryzjer, nadawanych w ramach kształcenia rzemieślniczego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Dodatkowym atutem przy zatrudnieniu perukarza są m.in.:

- posiadanie suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego),
- posiadanie certyfikatów i świadectw potwierdzających udział w szkoleniach w zakresie usług fryzjerskich i perukarskich,
- uzyskanie certyfikatu potwierdzającego kwalifikację „Fryzjer – dyplom mistrzowski”, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Podjęcie pracy w zawodzie perukarz ułatwia posiadanie kompetencji dotyczących m.in.:

- technik czesania, koloryzacji i pielęgnacji włosów,
- anatomii głowy,
- prób uczuleniowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Perukarz ma możliwość:

- uczestniczyć w branżowych szkoleniach, konferencjach, pokazach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących szeroko rozumianej branży fryzjerskiej,
- doskonalić swoje kompetencje zawodowe w drodze uczestniczenia w specjalistycznych kursach i szkoleniach z zakresu perukarstwa organizowanych przez np. producentów sztucznych włosów,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodzie pokrewnym fryzjer po ukończeniu branżowej szkoły I stopnia lub technik usług fryzjerskich po ukończeniu szkoły branżowej II stopnia lub technikum,
- podjąć pracę w zawodach pokrewnych (pod warunkiem uzupełnienia wymaganych kompetencji).

Możliwości awansu w zawodzie perukarz są bardzo ograniczone, ponieważ większość pracowni perukarskich to bardzo małe firmy. Perukarz po zdobyciu wymaganego doświadczenia może otworzyć własną pracownię perukarską.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **perukarz** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Osoba wykonująca zawód perukarz może potwierdzić swoje kompetencje poprzez zdanie egzaminów przed właściwą Okręgową Komisją Egzaminacyjną w ramach kwalifikacji AU.21 Wykonywanie zabiegów fryzjerskich oraz AU.26 Projektowanie fryzur.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie perukarz oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym fryzjer. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Istnieje możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikację rynkową „Fryzjer – dyplom mistrzowski”, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **perukarz** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Fryzjer ^S	514101
Fryzjer damski	514102
Fryzjer męski	514103
Technik usług fryzjerskich ^S	514105
Charakteryzator	514201

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **perukarz** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Organizowanie stanowiska pracy do wykonywania usługi perukarskiej dla klientów.
- Z2 Ustalanie z klientem zakresu usługi perukarskiej.
- Z3 Projektowanie i wykonywanie wyrobów perukarskich dla klientów.
- Z4 Przeprowadzanie zabiegów modelujących, pielęgnacyjnych i regeneracyjnych peruk.
- Z5 Wykonywanie ustalonej usługi perukarskiej.
- Z6 Wycenianie wykonanej usługi perukarskiej oraz skupowanie włosów.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie klientów do realizacji usługi perukarskiej

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie klientów do realizacji usługi perukarskiej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Organizowanie stanowiska pracy do wykonywania usługi perukarskiej dla klientów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Sposoby organizowania i przekazywania zasad wykonywania usług perukarskich; • Rolę praktyk zawodowych w zakładzie perukarskim; • Zasady utrzymywania czystości na stanowisku pracy i w zakładzie perukarskim; • Zasady czyszczenia i odkażania używanego sprzętu perukarskiego oraz usuwania jego drobnych usterek; • Instrukcje użytkowania urządzeń i narzędzi wykorzystywanych w produkcji peruk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizować i przekazywać pracownikom zasady wykonywania usług perukarskich; • Zarządzać praktykami zawodowymi w salonie perukarskim; • Utrzymywać czystość na stanowisku pracy i w zakładzie perukarskim; • Czyścić i odkażać używany w zakładzie sprzęt perukarski oraz usuwać jego drobne usterki; • Przestrzegać instrukcje użytkowania urządzeń i narzędzi wykorzystywanych w produkcji peruk.

Z2 Ustalanie z klientem zakresu usługi perukarskiej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady przeprowadzania wywiadów konsultacyjnych z klientami zakładu; • Rodzaje usług perukarskich wykonywanych w zakładzie; • Rodzaje schorzeń, które spowodowały utratę włosów u klienta; • Rodzaje kolorów i typów peruki; • Zasady dopasowywania do kształtu głowy klienta <u>monturu</u>⁶ na profesjonalnej główce perukarskiej wraz z akcesoriami mocującymi perukę; • Instrukcje przygotowania wysyłki włosów do zakładu perukarskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzać wywiady konsultacyjne z klientami zakładu; • Stosować nazewnictwo usług używane w zakładzie perukarskim; • Dopasowywać usługę do rodzaju schorzeń, które spowodowały utratę włosów u klienta; • Dobierać kolorystykę i typy peruki indywidualnie dla każdego z klientów; • Mocować utkane, ostrzyżone i wymodelowane peruki, półperuki; • Stosować instrukcje do przygotowania wysyłki włosów do zakładu perukarskiego.

Z3 Projektowanie i wykonywanie wyrobów perukarskich dla klientów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy odtłuszczaniu, koloryzowaniu i myciu różnych typów peruk; • Zasady korzystania z programów komputerowych wspomagających projektowanie usługi perukarskiej; • Obowiązujące w zakładzie perukarskim zasady mycia, czesania, wiązania i ścinania włosów; • Zasady dyskrecji i komfortu noszenia peruk; • Zasady organizacji stanowiska pracy, sprawdzania jakości wykonywanej pracy, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz ergonomii; • Zasady doboru kosmetyków i środków chemicznych do wykonywania peruki; • Zasady projektowania i modelowania peruk, półperuk, zarostu, tresek, dopinek, pasm do różnych typów głowy klienta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informować klientów o zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy przy odtłuszczaniu, koloryzowaniu i myciu różnych typów peruk; • Korzystać z programów komputerowych wspomagających projektowanie usługi perukarskiej; • Wykonywać mycie, czesanie, wiązanie i ścinanie włosów; • Stosować zasady dyskrecji i zapewniać komfort noszonych peruk; • Organizować stanowisko pracy, sprawdzać jakość wykonywanej pracy, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz ergonomii; • Doradzać klientom odpowiednie kosmetyki i środki chemiczne do wykonywania peruki; • Projektować i modelować peruki, półperuki, zarosty, treski, dopinki, pasma do różnych typów głowy klienta.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie usługi perukarskiej zgodnie z potrzebami klientów

Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie usługi perukarskiej zgodnie z potrzebami klientów obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Przeprowadzanie zabiegów modelujących, pielęgnacyjnych i regeneracyjnych peruk	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody zabiegów modelujących nowe i używane peruki z włosów naturalnych i syntetycznych; • Procedury uzupełniania, regeneracji różnych typów peruk i usuwania drobnych splątań; • Wpływ preparatów pielęgnacyjnych i regeneracyjnych na różne typy skóry głowy; • Zasady wyposażania stanowiska pracy w niezbędne narzędzia, materiały i akcesoria zakładu perukarskiego; • Zasady tkania, strzyżenia i mocowania naturalnych i syntetycznych peruk; • Techniki wykonywania wyrobów perukarskich, rodzaje pletni, techniki wiązania, techniki wklejania; • Zasady mocowania utkanych, ostrzyżonych i wymodelowanych peruk, półperuk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać zabiegi modelujące do nowych i używanych peruk z włosów naturalnych i syntetycznych; • Uzupełniać, regenerować różne typy peruk oraz usuwać drobne splątania; • Dobierać preparaty pielęgnacyjne i regeneracyjne do różnych typów skóry głowy; • Wyposażać stanowiska pracy w niezbędne narzędzia, materiały i akcesoria perukarskie; • Tkać, strzyć i mocować naturalne i syntetyczne peruki; • Dobierać wyroby perukarskie, rodzaje pletni, techniki wiązania, techniki wklejania; • Dopasowywać do kształtu głowy klienta monturu na profesjonalnej główce perukarskiej wraz z akcesoriami mocującymi perukę.

Z5 Wykonywanie ustalonej usługi perukarskiej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Techniki przedłużania włosów według różnych metod fryzjerskich; • Metody i techniki mycia, czesania, wiązania i ścinania włosów; • Metody i techniki modelowania fryzur przy wykorzystaniu różnego rodzaju narzędzi perukarskich; • Metody i techniki wykonywania produktów perukarskich przy użyciu, m. in.: szydła perukarskiego, czesadła, szczotki, kartaczy, pletniaków, kołowrotka, grzebieni, nożyczek, suszarek, lokówek, żelazka perukarskiego, główki perukarskiej; • Metody tkania włosów przy wykorzystaniu monturu wykonanego z materiałów pomocniczych, takich jak: mikroskóry, taśmy, gazy, bawełna, siateczki lub innej tkaniny; • Zasady maskowania i zgęszczania braków włosów na różnych typach głowy; • Rodzaje i właściwości stosowanych kosmetyków pielęgnacyjnych do włosów oraz akcesoriów do produkcji peruk, tresek, dopinek, pasm i tupetów; • Zasady strzyżenia i stylizacji peruki naturalnej; • Metody i techniki naprawy różnych typów peruk oraz zasady ich codziennej pielęgnacji; • Metody i techniki wykonywania koloryzacji włosów naturalnych; • Zasady wykonywania koków, warkoczy, nawijania włosów na wałki, czesania i upinania według różnych technik fryzjerskich; 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować odpowiednie techniki przedłużania włosów według różnych metod fryzjerskich; • Wykonywać różnymi metodami i technikami mycie, czesanie, wiązanie i ścinanie włosów; • Stosować metody i techniki modelowania fryzur przy wykorzystaniu różnego rodzaju narzędzi perukarskich; • Wykonywać produkty perukarskie przy użyciu, m. in.: szydła perukarskiego, czesadła, szczotki, kartaczy, pletniaków, kołowrotka, grzebieni, nożyczek, suszarek, lokówek, żelazka perukarskiego, główki perukarskiej; • Tkać włosy przy wykorzystaniu monturu wykonanego z materiałów pomocniczych, takich jak: mikroskóry, taśmy, gazy, bawełna, siateczki lub innej tkaniny; • Maskować i zagęszczać braki włosów na różnych typach głowy; • Dostosowywać kosmetyki pielęgnacyjne do rodzajów włosów oraz akcesoria do produkcji peruk, tresek, dopinek, pasm i <u>tupetów</u>¹²; • Strzyć i stylizować peruki naturalne; • Naprawiać różne typy peruk i doradzać codzienną pielęgnację; • Wykonywać koloryzację włosów naturalnych różnymi metodami i technikami; • Wykonywać koki, warkocze, nawijać włosy na wałki, czesać i upinać według różnych technik fryzjerskich; • Stosować stylizacje peruk naturalnych i syntetycznych;

<ul style="list-style-type: none"> • Stylizacje peruk naturalnych i syntetycznych; • Zasady tworzenia peruk stylizowanych na potrzeby filmu, teatru i innych imprez kulturalnych; • Oferty firm dostarczających produkty maskujące braki owłosienia; • Zasady zabiegów pielęgnacyjnych stosowanych na wyrobach perukarskich m. in. mycie wyrobów z włosów naturalnych, mycie wyrobów z włókien syntetycznych; • Rodzaje szamponów, odżywek, lakierów, stojaków na peruki, szczotek oraz grzebieni wykorzystywanych podczas eksploatacji peruki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzyć peruki stylizowane na potrzeby filmu, teatru i innych imprez kulturalnych; • Doradzać klientom zakup odpowiednich produktów maskujących braki owłosienia; • Wykonywać zabiegi pielęgnacyjne stosowane na wyrobach perukarskich m. in. mycie wyrobów z włosów naturalnych, mycie wyrobów z włókien syntetycznych; • Doradzać w stosowaniu szamponów, odżywek, lakierów, stojaków na peruki, szczotek oraz grzebieni wykorzystywanych podczas eksploatacji peruki.
--	---

Z6 Wycenianie wykonanej usługi perukarskiej oraz skupowanie włosów

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady rozliczania usług perukarskich w pracowni uwzględniając koszty materiałowe oraz usługę wykonania wyrobu lub naprawy; • Zasady wyceny włosów naturalnych wg jakości, długości i wagi; • Zasady wyceny i refundacji zleceń perukarskich na zaopatrzenie w wyroby medyczne przez NFZ; • Rodzaje uszkodzeń peruk, półperuk, tresek, dopinek, warkoczy; • Zasady współpracy z pośrednikami realizującymi usługi perukarskie oraz skup włosów; • Zasady współpracy z instytucjami finansowymi udzielającymi pożyczek i płatności ratalnych na usługi perukarskie; • Zasady współpracy z salonami fryzjerskimi, sklepami medycznymi, Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ) i fundacjami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozliczać usługi perukarskie w pracowni uwzględniając koszty materiałowe oraz usługę wykonania wyrobu lub naprawy; • Wyceniać włosy naturalne według jakości, długości i wagi; • Rozliczać zlecenia i refundacje perukarskie na zaopatrzenie w wyroby medyczne przez NFZ; • Wyceniać uszkodzenia peruk, półperuk, tresek, dopinek, warkoczy; • Współpracować z pośrednikami realizującymi usługi perukarskie oraz skup włosów; • Współpracować z instytucjami finansowymi udzielającymi pożyczek i płatności ratalnych na usługi perukarskie; • Informować klientów o dodatkowych usługach ze współpracującymi salonami fryzjerskimi, sklepami medycznymi, NFZ, fundacjami.

3.4. Kompetencje społeczne

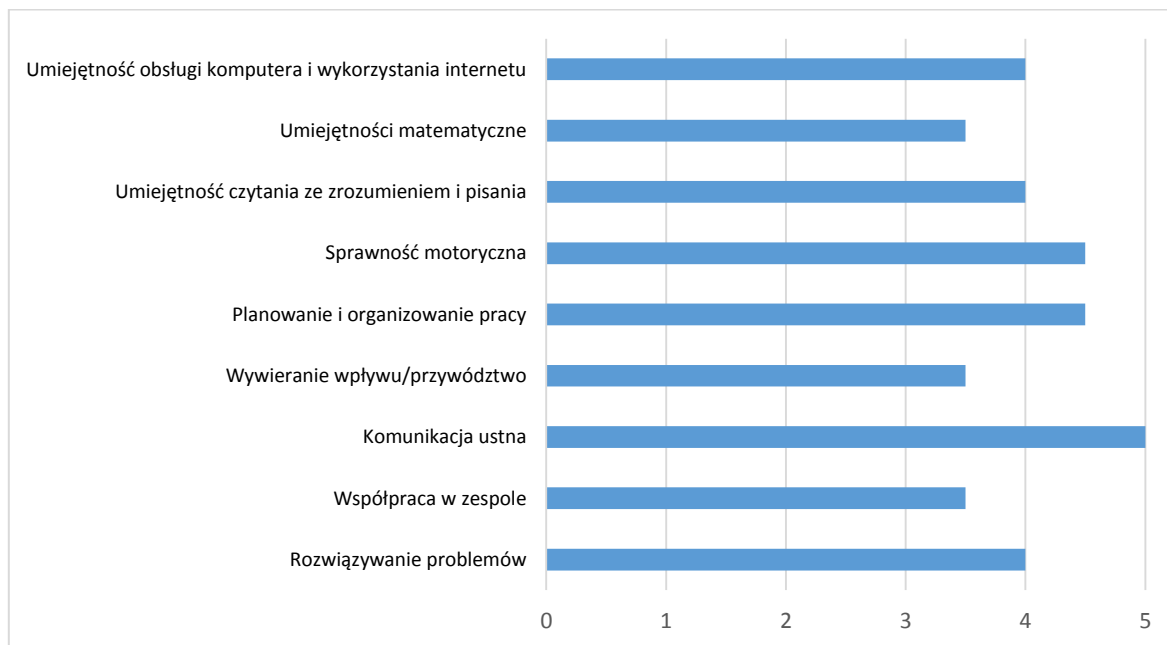
Pracownik w zawodzie **perukarz** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Wykonywania prac samodzielnie oraz dbania o przestrzeganie zasad etyki i kultury, podczas i po zrealizowaniu usługi w pracowni perukarskiej.
- Ponoszenia odpowiedzialności za rzetelną realizację usługi perukarskiej oraz za powierzony sprzęt wykorzystywany w salonie.
- Podejmowania współpracy w grupie podczas wykonywania poszczególnych etapów usługi perukarskiej.
- Ponoszenia konsekwencji za skutki wykonywanych działań rozliczeniowych za usługi perukarskie.
- Utrzymywania trwałych relacji z pracownikami i partnerami zewnętrznymi.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **perukarz**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **perukarz**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **perukarz** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie **perukarz** może znaleźć zatrudnienie w niewielkich prywatnych zakładach (pracowniach) perukarskich. W ograniczonym stopniu perukarzy poszukują i zatrudniają instytucje niebędące salonami perukarskimi, są to najczęściej teatry i studia filmowe.

Wiele osób pracuje w zawodzie w ramach własnej działalności gospodarczej prowadzonej w wyspecjalizowanym lokalu lub we własnym domu. Zawód perukarz należy do zawodów deficytowych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **perukarz**.

Kształcenie w zawodzie pokrewnym fryzjer oferują branżowe szkoły I stopnia, natomiast w zawodzie pokrewnym technik usług fryzjerskich oferują branżowe szkoły II stopnia i technika.

Kształcenie w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji: AU.21 Wykonywanie zabiegów fryzjerskich oraz AU.26 Projektowanie fryzur w ww. zawodach mogą organizować:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,

- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową, podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje AU.21 i AU.26 potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu perukarz oferuje również system rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym fryzjer. Tytuły czeladnika i mistrza w zawodzie uzyskuje się po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu, organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Istnieje możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikację rynkową „Fryzjer – dyplom mistrzowski” wprowadzoną do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji prowadzonymi przez instytucje uprawnione do nadawania tej kwalifikacji.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

W ramach kursów i szkoleń organizowanych przez specjalistyczne firmy szkoleniowe **perukarz** może podnosić swoje kwalifikacje np. w zakresie:

- podstaw fryzjerstwa artystycznego,
- czesania fryzury epokowej,
- materiałoznawstwa w perukarstwie,
- technik tworzenia wyrobów perukarskich.

Organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>
Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>
Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **perukarz** waha się zazwyczaj od 2300 zł do 4000 zł miesięcznie brutto w przeliczeniu na pełen etat.

Początkujący w zawodzie perukarz zarabia średniomiesięczne od 2300 zł do 2600 zł brutto, ale już po kilku miesiącach jego średnie zarobki rosną i mieszczą się z reguły w przedziale 2600 zł do 3000 zł brutto. Perukarz z kilkuletnim doświadczeniem zawodowym może zarabiać miesięcznie do 4000 zł brutto. Największe wynagrodzenie wśród perukarzy mogą mieć osoby prowadzące własną działalność gospodarczą oraz obsługujące klientów VIP w dużych miastach, wówczas ich średniomiesięczne zarobki mogą oscylować w przedziale od 4000 zł do nawet kilkunastu tysięcy złotych brutto.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód perukarz uzależniony jest m.in. od:

- miejsca pracy (marka salonu, wielkość salonu oraz jego usytuowanie geograficzne),
- posiadanych kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego,
- zaangażowania i uzyskiwania wysokiej wydajności wykonywanej pracy,
- renomy i liczby obsługiwanych klientów,
- odbytych szkoleń i kursów.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczecblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **perukarz** możliwe jest zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i innymi, pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

Niepełnosprawność kandydata do tego zawodu nie może wpływać na skuteczny kontakt interpersonalny, komunikację oraz funkcje poznawcze.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr 191, poz. 1596, z późn. zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).
- Obwieszczenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Fryzjer – Dyplom mistrzowski” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (M.P. poz. 620).

Literatura branżowa:

- Buhmann G., Feigel I., Friedewold B., ter Jung B., Luhr G., Strecker A., Wiggelinghoff B.: Fryzjerstwo. Podstawy fryzjerstwa. Podręcznik do kształcenia w zawodzie fryzjer i technik usług fryzjerskich. WSiP, Warszawa 2014.
- Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemska H. Charakteryzacja i perukarstwo. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1967.
- Eckermann J., Dróbka N., Szymański K., Kehm J.: Włosy i ich pielęgnacja. Budowa i właściwości włosów i skóry głowy. Rea, Konstancin-Jeziorna 2007.
- Gerhard L.: Stylizacja. Elementy projektowania fryzur. Rea, Konstancin-Jeziorna 2007.
- Kulikowska-Jakubik T.: Techniki fryzjerskie strzyżenia włosów, formowania fryzur i ondulowania. Podręcznik do nauki zawodu fryzjer, technik usług fryzjerskich. WSiP, Warszawa 2014.
- Marek Z.: Fryzjerstwo. WSiP, Warszawa 2004.
- Orzeszyna M.: Król Fryzjerów i Fryzjer Królów. Antoine Cierplikowski. Znak Horyzont, Kraków 2015.
- Sumirska Z. (red): Nowoczesne fryzjerstwo. Wydawnictwo PPHU „SUZI”, Warszawa 2010.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informatory o egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe: <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>

- Informator o egzaminie w kwalifikacji AU.21 Wykonywanie zabiegów fryzjerskich: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/514105.pdf
- Informator o egzaminie w kwalifikacji AU.26 Projektowanie fryzur: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/514105.pdf
- Informator o egzaminie w zawodzie Technik usług fryzjerskich: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/514105.pdf
- Informator o egzaminie w zawodzie Fryzjer: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/514101.pdf
- Kwalifikacja rynkowa „Fryzjer - dyplom mistrzowski” w ZRK: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/frontend/index.php?r=kwalifikacja%2Fview&id=12618>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal dla fryzjerów: <http://fryzjerpolski.pl>
- Portal fryzjerski: <https://fryzjerzy.com>
- Portal dla perukarzy: <http://www.peruka.org>
- Portal dla perukarzy: <http://www.peruki.info.pl/perukarstwo>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego – Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Czesadło	Przyrząd do rozczesywania włosów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemka H. Charakterystyka i perukarstwo. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1967
2	Dopinka	Różnej długości, koloru i szerokości pasma włosów, które za pomocą klipsów czy specjalnych obrączek można doczepić do naturalnych włosów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Sumirska Z. (red): Nowoczesne fryzjerstwo. Wydawnictwo "SUZI", Warszawa 2010

3	Główka perukarska	Manekin odwzorowujący różne kształty głowy. Niezbędny przy uzyskiwaniu określonego kształtu czupryny przy zastosowaniu różnorodnych narzędzi i preparatów stylizujących włosy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Sumirska Z. (red): Nowoczesne fryzjerstwo. Wydawnictwo "SUZI", Warszawa 2010
4	Kartacz	Stalowe bardzo ściśle rozmieszczone igielki przymocowane na dwóch jednakowej wielkości taśmach z gumy. Służą do przedłużania włosów z kitki, a także przy przedłużaniu włosów gotowymi pasmami.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemnska H. Charakteryzacja i perukarstwo. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1967
5	Kołowrotek	Składa się z uchwytu ze śrubą umożliwiającą mocowanie do stołu, poziomej osi oraz koła z czterema kulami napędowymi. Służą do wykonywania warkoczy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.charakteryzacja.com/index.php/details,id_pr,500146.html [dostęp: 31.03.2019]
6	Montur	Nakrycie głowy bez ronda, gładkie, przylegające do głowy lub usztywniane, do którego dołączane są włosy naturalne lub sztuczne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Sumirska Z. (red): Nowoczesne fryzjerstwo. Wydawnictwo "SUZI", Warszawa 2010
7	Pasma	Rodzaj wyrobów z włosów naturalnych lub sztucznych w postaci spiętych pasm służący do uzupełnienia lub przyozdobienia fryzury.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Sumirska Z. (red): Nowoczesne fryzjerstwo. Wydawnictwo "SUZI", Warszawa 2010
8	Peruka	Sztuczne lub naturalne włosy umocowane na siatce i ułożone w kształcie fryzury.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/slowniki/peruka.html [dostęp: 31.03.2019]
9	Pletniak	Przyrząd służący do przygotowania tresek składający się z dwóch drewnianych drążków, zwanych pletniakami, z których jeden umieszczony z lewej strony w połowie wysokości ma zaczep na nici, a drugi z prawej strony ma sześć kolistych otworów, w których umieszcza się ruchome kołki służące do naprężania nici tressy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://zasobyip2.ore.edu.pl/pl/publications/download/9337 [dostęp: 31.03.2019]
10	Półperuka	Rodzaj peruki w postaci nakrycia części głowy, zwykle w formie dopasowanej fryzury, wykonane z włosów naturalnych lub sztucznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemnska H. Charakteryzacja i perukarstwo. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1967
11	Treska	Rodzaj peruki w postaci warkocza, loków lub koka, przypinanych dla uzupełnienia lub przyozdobienia fryzury.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemnska H. Charakteryzacja i perukarstwo. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1967

12	Tupet	Rodzaj peruki w postaci nakrycia głowy, zwykle w formie dopasowanej fryzury, wykonane z włosów naturalnych lub sztucznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemaska H. Charakteryzacja i perukarstwo. Wydawnictwo Przemysłu Lekkiego i Spożywczego, Warszawa 1967
13	Żelazko perukarskie	Żelazko wykonane ze specjalnego stopu metalu dzięki czemu szybko się nagrzewa i utrzymuje wysoką temperaturę. Kształt żelazka umożliwia podkręcenie zarówno pojedynczego włosa, jak również większej ilości włosów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.charakteryzacja.com/index.php/details,id_pr,500153.html [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.